

DE BELGISCHE ZEEVISSERIJ April 1910

door Dr Freiherr von Schoen, attaché bij het Duitse Gezantschap te Brussel.

=====

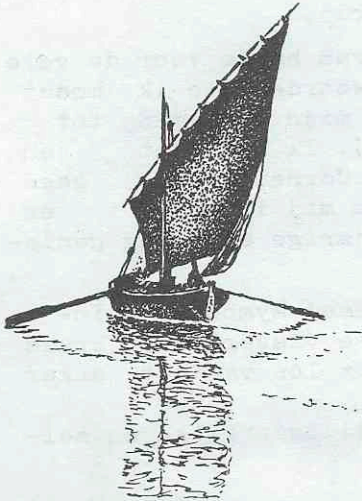
I DE ORGANISATIE VAN DE VISSERIJ

1. DE HAVENS

De Belgische Zeevisserij wordt vanuit de Belgische havens De Panne, Coxyde, Oostduinkerke, Nieuwpoort, Oostende, Blankenberge, Zeebrugge en Heist bedreven, die zich op de aangegeven volgorde van de Franse naar de Hollandse grens uitstrekken. Middelkerke, welke nog vóór ongeveer 15 jaren bij de vissershavens telde, is als zodanig volledig opgeheven. Weliswaar zijn er wegens de kleine uitgestrektheid van de Belgische kust verhoudingsgewijze talrijke havens en landingsplaatsen voor vissersboten met

betrek tot de haveninrichtingen zoals kaaiinstallatie's, dokken, in de meeste plaatsen, Oostende en Zeebrugge uitgezonderd, maar gebrekkig, daarenboven zijn de havens op gevaar af van verzanding bloot gesteld, die maar mits uitgebreide baggerwerken instand gehouden worden.

De veruit bijzonderste vissershaven van het land is Oostende. In deze haven waren op 31 december 1910 175 grote vissersvaartuigen gevestigd, waaronder 26 stoomschepen en 149 zeilschepen, waarbij nog 154 enkel in de territoriale water werkende vaartuigen te tellen zijn. De toename van het schepenaantal is onbeduidend, want in het jaar 1900 bedroeg het aantal Oostendse vaartuigen toen 160 en 122 kleine kustboten.

de bootjessjouwwerie

Het voor de vissersboten voorbehouden havendok omvat een watervlak van 3 ha, de diepte van dit dok bedraagt bij hoog water of vloed 4,70 tot 5,6 meter, bij laag water of eb maar 1 meter. Daar de diepte der grootste Oostendse zeilboten van 1,80 meter tot 2,45 meter bedraagt, is dat dok maar tijdelijk toegankelijk. Een droogdok voor vissersvaartuigen bestaat niet, de bouw van een dergelijke is evenwel gepland; intussen moeten die vaartuigen grotere herstellingen te Antwerpen, Gent of in Nederlandse havens, voornamelijk Middelburg, laten uitvoeren. Deze verschillende gebreken maken Oostende als visserijhaven nog vatbaar voor verbeteringen. Talrijke projekten voor uitbreiding en verbetering van de havenuitrusting zijn uitgewerkt geworden, en wachten op uitvoering. Tot deze plannen behoort ook een verbouwing van de vismijn (veilhalle) naar het voorbeeld van een overeenkomstige inrichting in Duitse en Nederlandse havens.

De uitstekend beschermde haven van Nieuwpoort neemt onder de Vlaamse visserijplaatsen de tweede plaats in. Een lang kanaal voert van op de vrije zee naar de binnenhaven van Nieuwpoort: deze is voor de grote boten van 1,5 meter tot 2,25 meter diepgang genoeg geschikt om tijdens de vloed de haven aan te lopen; daarenboven is de vaart in het nauwe deel van de vaargeul voor zeilschepen moeilijk. Nieuwpoort telde onlangs 39 vissersboten, allemaal zeilschepen tegen 8 in het jaar 1900 en 25 in het jaar 1830.

Blankenberge heeft insgelijks een dok voor vissersboten, welke, zoals in de andere havens, alleen tijdens de vloed toegankelijk is. In Blankenberge liggen 67 boten, waaronder 5 kleine voor de kustvisserij dienende barken. 1900 gaf in totaal 46 boten.

Ook de nieuwe haven van Zeebrugge dient als aanlegplaats voor vissersvaartuigen. Ze omvat een voor deze boten bestemd dok van 150 meter lengte en 80 meter breedte. Dit dok is evenwel, zoals in de andere Belgische havens, alleen bij vloed toegankelijk (zogenaamde tijhavens of tijdokken); daarbij bestaat hier het gevaar in bijzonder hoge mate voor verzanding. Niettegenstaande deze nadelen kan de ruime nog overblijvende haven met zijn voortreffelijke verbindingsmiddelen een goed steunpunt voor de haringvisserij worden.

Er zijn pogingen gaande om hier een grote onderneming van deze aard in het leven te roepen. Er lagen in Zeebrugge maar 6 boten, waarvan vier met hulpmotoren uitgerust waren.

In de overige kleinere Vlaamse visserijcentra zijn de vissers veelal genoodzaakt hun boten op het strand te laten landen. De bouw van een schuthaven in De Panne werd overwogen. De stand der flottieljes dezer stranden waren in het jaar 1910 de volgende:

De Panne	99 schepen
Coxyde	9 "
Oostduinkerke	15 "
Heyst	66 "

In meerdere plaatsen is het aantal vaartuigen vergeleken met vroeger, afgenomen; zo telde Coxyde in 1898 nog 26 vaartuigen, in 1900 nog 15; Oostduinkerke 35, twee jaar later maar 21 meer.

De gezamenlijke Belgische visserijvloot telde in 1910 26 stoomschepen - allen met Oostende als thuishaven - en 425 zeilschepen. De heel kleine boten die zich maar op de kustvisserij toeleggen, zijn hierbij niet meegeteld.

2. HET MATERIAAL

De vaartuigen welke de visserij bedrijven, zijn overwegend zeilboten. De opgang van de met stoomschepen bedreven visserij is van jonge datum ; vóór het jaar 1885 waren er maar 2 stoomschepen, momenteel zijn er 26, samen met Oostende als thuishaven.

De grootte dezer stoomschepen schommelt tussen 50 en 120 nettoton, de snelheid bedraagt 10 tot 12 knopen. De grotere eenheden kunnen kolenvoorraden voor 5 weken laden.

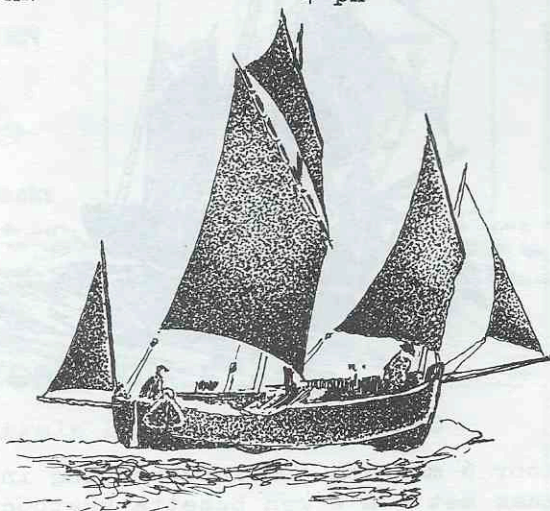
De motorvisserij ontwikkeld zich langzaam. Op 31 december 1910 telde de Oostendse haven 7 met een hulpmotor uitgerustte boten; het zijn:

PIONIER II	met	" DAN "	-motor	van	28 pk
IBIS III	"	"	"	"	28 pk
IBIS IV	"	"	"	"	16 pk
AVENIR	"	"	"	"	60 pk
JEANNE & RAYMOND	"	"	"	"	75 pk
L'AVANCE	met	"BLACKSTONE"	-motor	"	25 pk
IBIS II	met	" DAN"-	"	"	4 pk

Laatstgenoemde beoefend alleen de garnaalvisserij.

In Zeebrugge zijn 2 boten met "DEUTZ"-motoren uitgerust, die volkomen bevredigend werken.

Het type zeilboot is in iedere haven afzonderlijk verschillend, evenwel is de neiging tot het gelijkmaken van de bouwwijze klaarblijkelijk. De grote Oostendse schepen meten in doorsnede 40 ton ; zij bevaren voornamelijk de visgronden op de oostelijke Engelse kusten, zoals deze van Leman en lichtscheper tot de Goodwin Sands en de Belgisch-Nederlandse wateren tussen Noord Hinder en Terschelling. De boten van 10 tot 23 ton die men in de andere havens gebruikelijk vindt, verwijderen zich niet verder dan 25 Engelse mijlen.

de Panneschuit

De kleine barken bedrijven allen maar de garnalenvangst in de kustwateren.

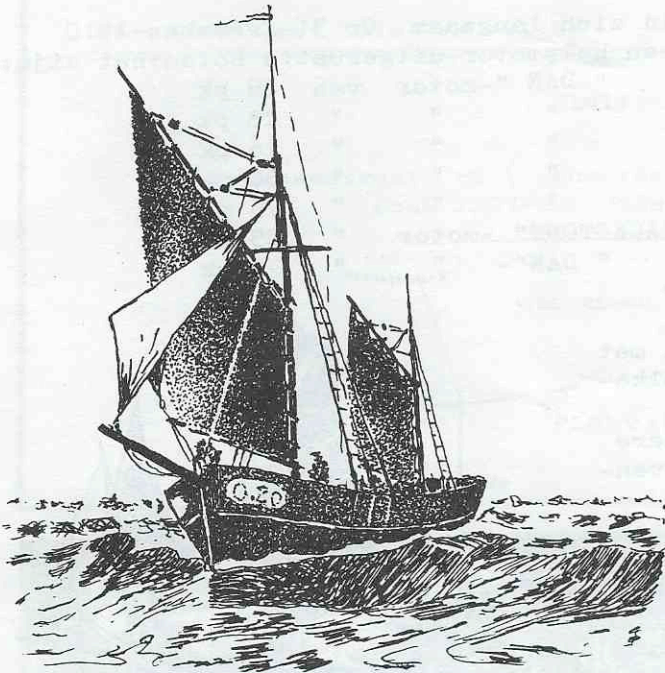
De visvangst wordt uiteindelijk ook van op het strand of met de staande karte of met de paardekarte bedreven. Deze laatste vangmethode wordt hoofdzakelijk op de kleine westelijke kuststranden De Panna en Coxyde toegepast, in de eerste plaats voor de garnalenvangst. Dat net wordt zodoende van op het strand uitgezet ofwel rijdt de visser te paard een eind weegs in zee, om daar het net achter zich voort te slepen.

3. PERSONEEL

Een in het jaar 1905 opgestelde statistiek gaf als resultaat een getal van 2336 personen die de visserij als beroep bedreven. Er werd er over geklaagd dat bij de vervanging van vissers onvoldoende aandacht wordt besteed. De grootste meerderheid der vissers stamt weliswaar nog af van familie's, waaruit het beroep sedert meerdere generatie's gesproken is ; in stijgende mate keren zich evenwel de jonge vissers naar andere, lonender en minder inspannende beroepen toe, zoals de dienst aan boord der pakketboten, de loodsboten, enz.

Een verder euvel is het gebrek aan vorming van deze bevolkingsklasse, wier kunnen zelfs in zuivere vakaangelegenheden veelal te wensen overlaat. Ontoereikend schoolbezoek wordt als de hoofdoorzaak dezer mistoestanden

aangeduid. Velerlei proefnemingen werden uitgevoerd en worden nog voortgezet, om die wantoestanden op te heffen. Door een Wet van 27 mei 1890 werd beslist dat van af een later te bepalen tijdstip aan iedere schipper van een vissersvaartuig een proeve van bekwaamheid het bewijs moet leveren. Deze wet is zonder uitwerking gebleven ; de van de wet voorziene overgangstoestand duurt nog; het aantal der scheepsgezagvoerders die het voorgeschreven diploma bezitten is, tenminste in de kleine kustplaatsen, heel miniem. In 1910 verleende de Oostendse Zeevaartschool 9 diploma's. Onlangs werd beproefd, door het oprichten van bijzondere visserijscholen, het geestelijk peil van de Belgische vissers te verbeteren ; tot deze onderneming behoort ook het schoolschip van de "Ibis"-

Oostendse zeilsloep

vereniging, waarvoor Zijne Majesteit Koning Albert een levendige interesse betoonde. De frequentie der Stedelijke Visserijschool beriep zich in 1910 op 49 leerlingen, de Vrije School aldaar op 113, de Ibis op 75 . De Regering had zich op aansporing van de in 1898 in het Ministerie van Arbeid opgerichte Studiekommissie voor vragen over visserijberoepen, voorgenomen de scheepsgezagvoerders, die zich ernstig met de opleiding van de scheepsjongens bezig houden, financiële hulp uit te betalen. Deze maatregel had goede gevolgen gehad.

De aanmonstering der vissers geschiedt meestal voor 1 jaar, in Oostende voor winter en zomer (bij Allerheiligen en bij Pasen)

voor 6 maanden. De inschrijving in de monsterrol is voor de kleine, de maar met 1 à 2 man bezette kustboot, niet voorgeschreven. De voor de ambachtelijke arbeiders geldende verzekeringswetten strekken zich tot nog toe niet uit over de visserij, die derhalve op private verzorgingsinrichtingen aangewezen zijn. De uitbreiding der verzekeringswetten is reeds van verscheidene zijden harhaaldelijk ter stemming gevraagd en schijnt in het vooruitzicht goed resultaat te hebben.

Te Oostende bestaan twee sociale instellingen voor vissers. De ene onder de controle van het Gemeentebestuur staande " Caisse de prévoyance des pêcheurs " betaald iedere 60-jaar oude visser, die zijn beroep minstens 30 jaar uitgeoefend had, een jaarrente van 120 fr. De weduwe van dergelijke trekt dezelfde som, weeskinderen 24 fr. In geval van ongeluk of ziekte die tijdens het uitoefenen van het beroep zijn voorgevallen, ontvangt de visser behalve medische verzorging maandelijks 12 fr.

Deze kassen ontvangen hun middelen door ene bij de verkoop in de vismijn (visveilingshalle) van verkoper naar betalende, een procentuele heffing. Hun ontvangsten bedroegen :

1909	50.643,30 fr
1910	53.995,40 fr .

Verder bestaat de private, door schenkingen in stand gehouden " Caisse de Secours aux victimes de la mer ". Deze beoogt, bij rampspoed de visser en zijn familie door gaven in natura, te ondersteunen. De burgemeester van Oostende is steeds voorzitter van deze instelling.

De schipper der zeilvaartuigen is in veel gevallen eigenaar van de boot; het aantal van deze zelfstandige vissers is doorlopend in uitbreiding. De eigenaars van kleine boten verkopen hun waar uit de vrije hand en dus niet in de vismijn.

Grotere rederijen onder maatschappijvorm bestaan alleen te Oostende ; van deze hebben er maar twee zeilschepen : Janssens & Mestdagh, Vandewalle & Bauwens . 6 maatschappijen bedrijven de visserij met stoomschepen ; dit zijn :

1. "La Société Anonyme des Pêcheries à Vapeur" met een kapitaal van 1.500.000 fr,
2. "La Société Anonyme des Pêcheries d'Islande" met een kapitaal van 500.000 fr,
3. "A.T. Golden & C°" met een kapitaal van 450.000 fr ,
4. "La Société IBIS" met een kapitaal van 400.000 fr ,
5. " H.P. Aspeslagh & C° " met een kapitaal van 500.000 fr,
6. "La Société Anonyme Delte" met een kapitaal van 500.000 fr.

Te Blankenberge werd in 1903 onder de naam " Société Anonyme des Pêcheries Blankenbergheoises" een Naamloze Vennootschap met 100.000 fr kapitaal, opgericht, die de schippers zeilsloepen beschikbaar stelde, die ze tegen afbetaling konden verwerven. Voor eigen rekening hield die maatschappij maar weinig boten. In 1908 werd te Heist op dezelfde grondslagen de "Société Anonyme des Pêcheries Heystoise " in het leven geroepen. Haar kapitaal bedraagt 125.000 fr.

II DE PRODUKTIE

1 DE VISGRONDEN

De Noordzee is veruit het voornaamste arbeidsveld van de Belgische visser; in aanmerking komt daarbij hoofdzakelijk het tussen de Nederlandse en Engelse kusten gelegen gebied, Terschelling, Doggerbank, Leman, Claydeep, enzomeer.

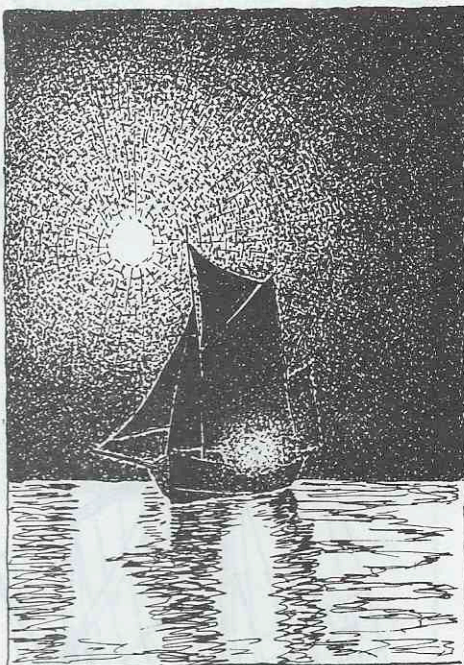
De Oostendse stoomboten zoeken in de maanden september tot februari het Nauw van Kales, het St.-George kanaal, het Bristol Kanaal en de Ierse Zee op, enkelen in februari en maart ook de Clyde. Tussen 1 maart en 15 september bezoeken enige schepen de wateren van Island en de Färoër. In de winter begeven ze zich zelden in dit gebied. Buiten de zomermaanden werken de stoomschepen in de Noordzee aan de Engelse en Hollandse kust en de Doggerbank.

Het verminderen van de vis - in de eerste plaats schol, schelvis en zeetong - in de van ouds bezochte gronden in de Noordzee, heeft de Belgische visser overhaald, zich verder van de traditionele terreinen van werkzaamheid te verwijderen. Hun schepen brengen zij tot aan de Spaans-Portugese en zelfs tot de Afrikaanse Westkust enerzijds, en tot de Witte Zee anderzijds. Niettemin is het vangen in het gebied van Kaap Finidère tot Lissabon daardoor zeer bemoeilijkt, daar de Spaanse en Portugese wetgeving de visserij in de kustwateren verboden heeft.

Ook de visserij in de Witte Zee toonde zich niet als lonend, daar er hoofdzakelijk schol gevist werd, welke in Oostende onder niet zo gunstige voorwaarden afgezet kon worden.

In de verkoop komen hoofdzakelijk zeetongen, tarbot, schar, barbeel, roggen, schelvis, zalmforel, kabeljauw, wijting, heilbot en schollen voor.

Verscheidene maatregelen zijn getroffen geworden, om in de kustwateren te grote verwoestingen in de visstand te beletten. Zo is door het Koninklijk Besluit van 5 september 1892 gedurende de paartijd het gebruik van vele vangtoestellen, vooral het sleepnet - uitgenomen het door een man op het strand bediende net, kruinet - verboden. Vissen, die een bepaalde minimum grootte niet bereiken, moeten volgens Artikel 3 en 4 van het hoger genoemde Besluit, terug in zee worden geworpen. De voorgeschreven minimum grootte bedraagt 25 cm voor tarbot, barbeel, roggen, heilbot, kabeljauw en schelvis, 18 cm voor zeetongen, schar, schollen en wijting. Vissen

.... ook 's nachts ...

welke deze grootte niet verkregen hebben, mogen van waar ze ook afkomstig zijn, in België noch aan land gebracht, noch verkocht worden.

De meningen over de doelmatigheid van deze maatregelen zijn in belanghebbende kringen echter verdeeld. De verplichting kleine vis terug in zee te werpen, vinden nauwelijks tegenspraak, daarentegen wordt de beperking van de vangst in de maanden april en mei met de motivering bestreden, dat daardoor de nijverheid de kleine, in de kustwateren werkende visser erg benadeeld wordt, zonder dat voor die instandhouding van het visbroed veel gewonnen wordt. Verschillende verzoekschriften die het opheffen der bepalingen nastreefden, zijn tot nogtoe zonder gevolg gebleven.

2 DE HARINGVANGST

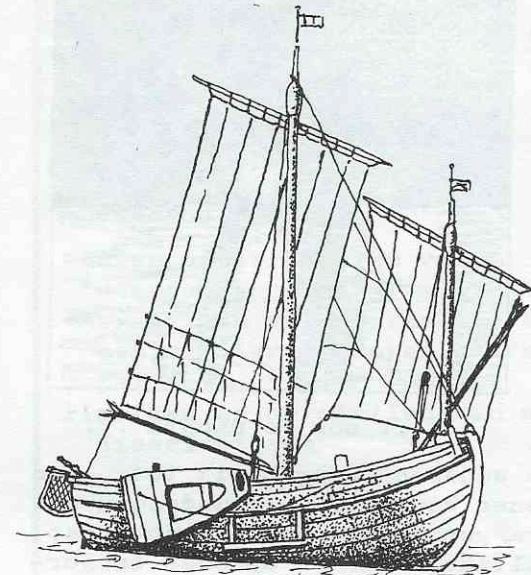
De in de jaren 1700 zó bloeiende haringvangst is aanzienlijk achteruitgegaan. Het vangen van de tot zouten bestemde haring is onbetekenend. Sedert 1863 was ze eigenlijk verdwenen en is eerst terug in 1907 terug heropgenomen. De kleine vangst heeft zich langer in stand gehouden; sedert 1906 is zelfs terug een uitbreiding opgetekend.

De voornaamste oorzaak van de teruggang van de Belgische haringvisserij ligt bij de afstand van de goede visgronden verhoudingsgewijze grote besteding van kapitaal. De bouw- en uitrustingskosten van een voor de haringvangst geschikt vaartuig naar de wijze van de in de streek van Boulogne gebruikelijk, worden op rond 220.000 fr geraamd. De Belgische vissersrijbevolking kennen de voor de haringvangst nodige speciale kennis niet. Het ware derhalve noodzakelijk een op dit gebied ervaren persoon aan te nemen. Eigenlijk zijn de Belgische havens niet voor de behoeften van de haringvangst passend uitgerust, het ontbreekt er aan droogplaatsen voor de netten, opslagruimte voor vaten, enzovoort. Op het ogenblik zijn de havens van Nieuwpoort en Zeebrugge zeer binnenkort voor dit doel bruikbaar.

bijzonder Zeebrugge zou zich, zoals reeds vermeld, hiertoe goed geschikt zijn; de vestiging van een Nationale Maatschappij tot het oprichten van een zodanige onderneming in de haven is gepland.

Te Nieuwpoort werd in 1907 een zeilvaartuig van 112 ton, de SAINT ANTOINE DE PADUE voor de haringvangst uitgerust. De kosten van het uitgeruste schip bedroegen 91.475 fr, het was bemand door 21 leden. In het eerste jaar volbracht het 8 reizen, die 65.000 fr oprachten. Ook in het vervolg zullen de resultaten bevredigend geweest zijn.

In de Oostendse vismijn werden in 1910 meer dan 490.538 kg verse haring, van Belgische boten, aangevoerd, voor 101.308 fr verkocht. Franse boten verkochten 174.900 kg voor ongeveer 25.000 fr. Deze getallen betekenen tegen te resultaten van het voorjaar een achteruitgang; in 1909 bereikte de verkoop

Blankenbergse schuit

2.343.697 kg voor 289.874 fr. In 1907 werden zelfs 383.726,75 fr haring verkocht. De totale omzet beliep in 1910 tot 665.438 kg voor 126.141,11 fr.

3. DE ZOUTEVISVANGST

De eens zeer belangrijke aanvoer van gezouten kabeljauw (labberdaan) is zodanig teruggelopen, dat in 1908 geen enkele Oostendse boot meer voor dit bedrijf - het zouten vind op Belgische boten in open zee plaats - uitgerust werd. In 1907 waren er nog 2, die 2145 kg gezouten kabeljauw op de markt aanvoerden. De noodzaak groter kapitaalgebruik en de hiermee sedert de opheffing der premie-systemen verbonden risico's, hebben tot de teruggang ook van deze nijverheid bijgedragen. Anderzijds is in de Belgische zeeplaatsen, bijzonder gedurende het vreemdenseizoen in de zomer, en verbruik van verse vis gestegen, zodat het de reder rendabeler schijnt ver-

se vis op de markt te brengen, in de plaats van zoutevis. Ook de vissers verkiezen de gemakkelijker vangst van de verse op de markt te brengen vis, dan de lange, zware arbeidsexpeditie op zoutevisvangst.

Frankrijk, dat een goed afzetgebied voor Belgische zoute kabeljauw vormde, is voor de Belgische producenten ingevolge de door de Wet Mèline ingevoerde verbodstelsel de in- of uitvoerrecht gesloten. Ten slotte maakt zich de konkurentie van de Fransen en Hollanders minder zorgvuldig bewerkte en derhalve goedkopere waren voelbaar.

Te Oostende wordt zoute kabeljauw bij grootverkoop tegenwoordig van 80 tot 100 fr per 200 kg aan de man gebracht. Een enige Oostendse boot had in de loop van het jaar 1910 een proefneming voor de bereiding van zoute kabeljauw uitgevoerd; het experiment moest toch als geslaagd aanzien worden.

4. KREEFTEN- EN GARNALENVANGST

Kreeften en langoesten worden te Oostende gekweekt; die dieren worden echter meest uit Bretagne ingevoerd.

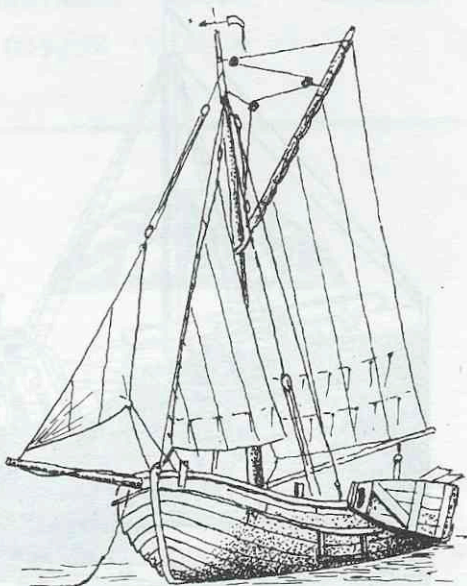
Geen tak der Belgische visserijvloot heeft zulke vooruitgang geboekt als de garnalenvangst. Vroeger werd de vangst maar van op het strand, zegge met het kruinet, zegge met het door paarden gesleept net, bedreven. Tegenwoordig is deze manier van werken nog weinig van toepassing; de vangst te paard bijna alleen nog te Coxyde en Oostduinkerke bedreven.

Daarentegen leggen zich talrijke boten uit alle havens, en uitsluitend per zeil, toe op deze nering. In 1869 telde Oostende 60 dezer vaartuigen, einde 1907 waren er 172. Te Heist waren er in 1888 2 boten. Nu legt de ganse flottielje zich tijdelijk toe op de garnalenvangst.

Eveneens ongeveer 30 boten te Blankenberge en circa 100 in de kleine Westelijke havens, waar deze vangwijze bijzonder bloeit. De kleine vaartuigen, die maar weinig uren werken, blijven in de drie lijlenzone, de grotere verwijderden zich tot 10 zeemijlen uit de kust en verblijven in de zomer tot 2 dagen op zee, in de winter nog langer op zee. De bereiding der garnalen geschiedt op de hoge zee.

De vangst voltrekt zich grotendeels met het boomnet. Er wordt daarover geklaagd, dat door deze handelswijze zoveel kleine vis gevangen wordt en de visvangst daardoor benadeeld wordt, en daarom worden sedert 1891 ook proefnemingen met fuiken uitgevoerd. Deze resultaten voldoen evenwel niet aan de gestelde verwachtingen.

Een statistiek van de garnalenproduktie geeft even zowenig als voor kreeften en langoesten. Het grootste deel der opbrengst wordt naar Frankrijk gezonden.

Heistse schuit

5. OESTER- EN MOSSELVISSERIJ

Oesterbanken komen aan de zandige Belgische kust niet vóór; enig onderzoek, oestergebroed in Nieuwpoort te kweken, is mislukt. De beroemde Oostendse oester is zoals bekend ingevoerd; de oesters komen uit de schelde, de Theems en gedeeltelijk uit Frankrijk, om in Oostendse oesterparken verder gekweekt te worden. De in de nabijheid der Hinder voorkomende oesters worden somtijds op de Oostendse markt gebracht.

Het oesterverbruik was tijdelijk sterk verminderd, daar zich, zogenaamd wegens oestergenoegens, meer van deze dodelijke tyfusgevallen zich hadden voorgedaan. Het gevaar van een infectie der oesterparken in Oostende, Nieuwpoort en Blanberge, is evenwel ontkend geworden, en de oesters worden terug verkocht.

Een niet te verwaarlozen tak der visserij is het inzamelen van eet-

bare mosselen, die in België veel en graag worden gegeten. Deze mosselen komen in tegenstelling met de oesters in wilde toestand in de havenplaatsen vóór ; kwekerijen, die voor oesters en zulkdanige in Holland bestaan, zijn er niet ; enige hierop betrekking hebbende proefnemingen zijn verricht geweest, zo aan de IJzermonding, doch hebben evenwel onbevredigende resultaten gegeven. Het inzamelen van mosselen, hoofdzakelijk het broed, is aan bijzondere beperkingen onderworpen ; niettegenstaande dit was het voorgekomen dat mosselen bezig waren terug te vallen, waartoe het vervangen der houtwerken in de haven- en kustinstallaties door muurwerk bijdraagt.

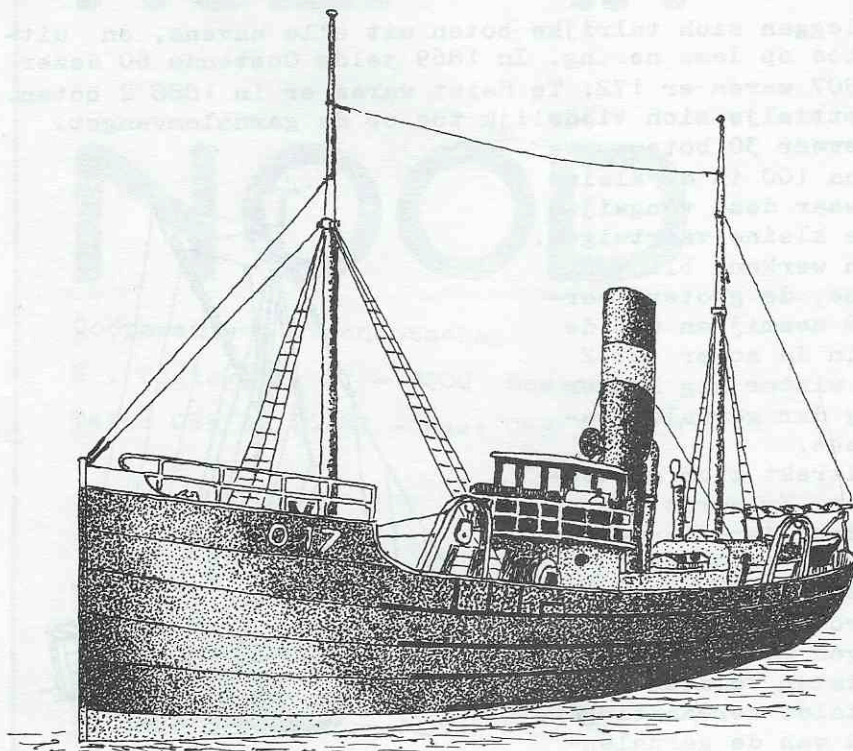
III DE AFZET

1 DE PLAATSELIJKE VERKOOP

De verkoop van de vis speelt zich in de grotere havens anders af dan in de kleinere kustplaatsen. Terwijl in deze uit de hand-verkoop van de waar nog vaak voorkomt, verdwijnt deze verkoopsmethode in de grote havens Oostende, Nieuwpoort, Blankenberge, steeds meer ten gunste van veilingen in de vismijn, alhoewel de bemiddeling van de veilingshalle, de "minques"

sedert de Wet van 15 mei 1870 niet meer verlicht is. Die mijnen, die in de meeste steden van het land, ook de niet aan de kust liggende, bestaan, en worden in Stedelijke Regie geëxploiteerd of staan tenminste onder Gemeentelijk Toezicht ; de aangeboden vis wordt vóór de verkoop onderzocht. Fijne vis wordt afzonderlijk geveild, de mindere per mand.

In de regel verkopen de vissers hun buit in hun thuishaven ; voor de kleinere

stoomtreiler of " visbak "

re boten treft dit nagenoeg altijd goed ; daarentegen zijn de grotere sloepen van de westelijke gebieden De Panne, Coxyde, Oostduinkerke wegens de gebrekkige landingsinrichtingen die plaats benodigen, genoodzaakt het grootste deel van hun opbrengst in Nieuwpoort of Oostende af te zetten.

Enkele bijzonderheden gelden voor de afzet van haring en sprout. In De Panne wordt de haring van die boten aldaar publiek in manden van 416 stuks aangeboden. De verkoop geschiedt zoals in de mijn door afbieden. Te Oostende wordt de haring de laatste tijd alleen in de mijn afgeslagen en wel in hoeveelheden van 100 kg.

De verkoop van sprout vond plaats uit ter hand, te Oostende ook langs de wettige weg van de veiling, te Blankenberge en Heist uit ter hand of in de mijn, in beide laatste plaatsen is de afzet onbeduidend.

Te Oostende bestaat er een Naamloze Vennootschap "Exelsior" met een kapitaal van 500.000 fr welke jaarlijks 30 tot 50.000 kisten sardienen in blik voortbrengt. In 1910 was de voortbrengst ten gevolge van het flauw aanbod van vis zeer onbevredigend. De verse vis kwam uit Engeland, Holland

en ook uit België ; de prijs schommelde in 1909 van 15 tot 30 fr per mand van 100 kg. Bij sterk aanbod van sardiënen werd guano (mest) uit deze vervaardigd.

Te Nieuwpoort bestaat een soortgelijke fabriek, die jaarlijks ongeveer 3.000 kisten levert.

De garnalenmarkt is in de afzonderlijke havenplaatsen verschillend georganiseerd. Alleen één is in alle verkoopsmogelijkheden gemeenzaam : de garnalen worden uit de hand buiten de mijn verkocht.

Te Oostende wordt de opbrengst der kleine kustboten in de zomer aan de kaai te koop geboden, de bezitters der grotere boten sluiten vaste leveringskontrakten af. De prijzen schommelen tussen 0,35 fr per kilogram in de zomer tot 1,25 fr in de winter. In de vismijn worden garnalen dan maar alleen verkocht als de vrije markt wegens overproduktie geen afzetmogelijkheid biedt.

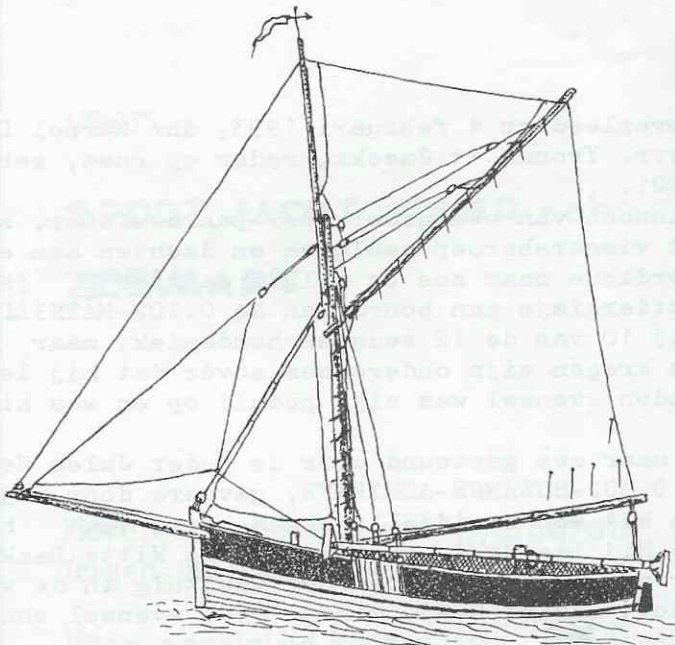
Te Blankenberge is dat systeem, een vast leveringsverdrag, algemeen. Het garnalenaanbod der overige kleine havens gaat neganoeg volledig naar Frankrijk, daar de binnenlandse markt door de grote Oostendse handelaars beheerst wordt.

De totale omzet van verse vis, uitgezonderd haring, in de Belgische havens, waarbij ook deze uit Antwerpen, dat trouwens zelf over vissersvaartuigen beschikt, geteld werd, bereikte in 1909 naar de officiële statistiek de waarde van

6.203.810 fr. De hoeveelheid der op de markt gebrachte koopwaar werd niet opgegeven, evenzoweinig een verdeling van het totaal bedrag op de afzonderlijke vissoorten. De Belgische havens zijn aan deze produktie, zoals volgt, ingedeeld :

Oostende	3.776.105 fr
Nieuwpoort	387.954 fr
Oostduinkerke	171.240 fr
Coxyde	91.328 fr
Blankenberge	278.957 fr
Heist	450.000 fr
De Panne	905.226 fr
Zeebrugge	50.000 fr

daarbij nog Antwerpen voor 93.000 fr . Deze opgaven omvatten de produktie der vaartuigen van de afzonderlijke havens, die echter niet in hun geheel in thuishavens afgezet werden. Zo is de omzet in Oostende, waar veel boten

Oostends schiptje of kotter

uit andere havens hun opbrengst landen, aanzienlijk hoger en bedraagt 4.487.681,27 fr. Daarvan komen op Oostendse boten, zo als aangegeven, 3.776.105 fr. Tegen 1908 beduiden deze getallen een stijging voor Zeebrugge (van 24.512 op 50.000), De Panne, Blankenberge, Coxyde, Oostduinkerke, terwijl de grote havens Oostende en Nieuwpoort een achteruitgang opgetekend hebben. Ook de totaalsom is van 6.242.603 fr op 6.203.810 fr gevallen. Deze dalende tendens is met verminderde schommelingen sedert 1902 waar te nemen, in welk jaar de omzet met 6.364.340 fr zijn hoogste cijfer bereikte. In aanmerking genomen is in deze opstelling alleen de afslag der ware Belgische vaartuigen.

De Oostendse vismijn was in 1910 terug levendiger, waarop ook het hiernaastvolgende vergelijkend overzicht van de laatste jaren voorkomen :

Vis van Belgische boten	1909	1910
Oostendse stoomboten	2.539.516,30 fr	2.582.868,10 fr
" " zeilboten	1.236.588,70 fr	1.153.746,80 fr
Zeilboten uit De Panne	295.025,95 fr	293.839,60 fr
" " uit Nieuwpoort	86.334,12 fr	76.690,19 fr

Zeilboten uit Koksijde	10.621,80 fr	5.152,- fr
" " " Oostduinkerke	323,25 fr	168,- fr
" " " Blankenberge	7.845,- fr	9.101,- fr
" " " Heist	3.519,52 fr	20.390,- fr
" " " Zeebrugge	2.045,90 fr	10.551,30fr
Stoomboten uit Antwerpen	78.773,- fr	23.925,10fr
Eénmansondernemingen uit Oostende en het binnenland	187.682,73 fr	180.375,07fr
Kleine schepen	39.405,- fr	39.331,- fr
Totaal verkoop v/d Belg. visser	<u>4.487.681,27 fr</u>	<u>4.396.156,16fr</u>
Vis van Engelse boten	253.249,10 fr	174.000,50fr
" " Franse "	196.205,62 fr	175.734,80fr
" " Hollandse "	90.643,70 fr	92.730,- fr
" " Deense "	35.054,20 fr	552.027,90fr
" " Duitse "	1.500,- fr	8.891,80fr
" " Noorse "	1.500,- fr	
Totale verkoop buitenlandse vissers	<u>578.152,62 fr</u>	<u>1.003.358,- fr</u>
Tesamen	<u>5.065.833,89 fr</u>	<u>5.399.541,16fr</u>